

Voorzitters beleidsgroepen positief over voortgang 'De Groene Kennis Coöperatie is van ons'

Van, voor en door de instellingen. Dat is het uitgangspunt van de Groene Kennis Coöperatie. De realisatie van die ambitie blijkt een ingewikkeld en veeleisend proces waarin de onderwijsinstellingen en het ministerie van LNV al lerend hun positie moeten vinden. Erica Schaper, Bastiaan Pellikaan en Jeroen Naaijens, onderwijsbestuurders en voorzitters van de drie beleidsgroepen van de coöperatie, zijn tevreden over de voortgang. "We komen in een nieuwe fase. De betrokkenheid van de instellingen wordt in de volle breedte vergroot."

Beleidstaal, abstracte modellen en veel overleg waren nodig om de aoc's, agrarische hogescholen en Wageningen UR – alle met hun eigen ambities en strategieën – in een meerjarencader samen te brengen waarmee ook het ministerie van LNV uit de voeten kan. En dit alles om te komen tot een samenwerking tussen instellingen voor de uitwerking van het beleid van het ministerie van LNV. Die samenwerking – kleinschaligheid grootschalig organiseren – is noodzakelijk om de continuïteit en kwaliteit van het groene onderwijs te waarborgen en de kennisdoorstroom en de inhoudelijke vernieuwing van het onderwijs te bevorderen.

Concreet

"Het is een langdurig proces, dat ont-kennen we niet", erkent Erica Schaper, voorzitter College van Bestuur van Van

Het model: de school als kenniscentrum

Vraagsturing is het leidend principe in het werkprogramma van de Groene Kennis Coöperatie. Vragen van bedrijven, maatschappelijke organisaties of andere directies dan de Directie Kennis van het ministerie van LNV aan groene kennisinstellingen om bijvoorbeeld mee te helpen een situatie te verbeteren, een probleem op te lossen of een innovatie tot stand te brengen vormen de aanleiding. Deze vragen worden vertaald in zogenaamde vraaggestuurd arrangementen. Er zijn lokale arrangementen en gezamenlijke (landelijke) arrangementen. Deze laatste groep vloeit voort uit nationale programma's als Food & Nutricon Delta, Flowers & Food en Consortium Ondernemerschap.

Vijf kritische succesfactoren van de Groene Kennis Coöperatie zijn de criteria die bepalen of zo'n vraag wordt omgezet in een vraaggestuurd arrangement. Die kritische succesfactoren zijn:

1. Betrokkenheid van het groene bedrijfsleven
2. Betere benutting van groene kennis
3. Regionale inbedding van de groene kennisinstellingen
4. Aantrekkelijk groen onderwijs
5. Meer gemotiveerde deelnemers.

Om de dynamische vraag vanuit de omgeving goed te kunnen bedienen, zal het groene kennissysteem zich met de vraag moeten mee ontwikkelen. Vraaggestuurde arrangementen sturen indirect op de ontwikkeling van het groene kennissysteem.

De School als Kenniscentrum is het programma waarin 16 arrangement gedreven programma's en de ontwikkeling van het groene kennissysteem op elkaar worden afgestemd. Voor de ontwikkeling van het groene kennissysteem zijn op dit moment 7 systeemontwikkelingsprogramma's benoemd. Over een aantal systeemaspecten wordt nog nagedacht.

V.l.n.r. Erica Schaper, Bastiaan Pellikaan en Jeroen Naaijens

Hall Larenstein en voorzitter van de beleidsgroep Kenniscirculatie van de coöperatie. “In de instellingen vond men het allemaal maar erg vaag. Echter, nu we de afspraken met LNV concretiseren in een programmering en thema’s en er teams komen om die thema’s uit te werken, wordt het voor ons en ook voor de mensen op de werkvloer allemaal in een klap een stuk concreter.” Collegabe-stuurders Jeroen Naaijens en Bastiaan Pelikaan zijn het van harte met Schaper eens. Naaijens - voorzitter CvB HAS Den Bosch en voorzitter van de beleids-groep Ondersteuning- kijkt daarvoor

wat verder terug in de geschiedenis. “Na ruim vier jaar negatief onderwijsbeleid van Brinkhorst heeft Veerman het weer naar positief opgebouwd. We hebben dat over de kabinetsformatie vast kunnen houden. Niet om Cees Veerman te behagen maar omdat het goede perspectieven biedt. Het zit nu in de instellingen, wordt concreet en inspireert tot leuke dingen.” Bastiaan Pellikaan - lid CvB Aeres groep en voorzitter van de beleidsgroep Onderwijsvernieuwing - constateert ook dat de totstandkoming van de programmering positief doorwerkt naar de instellingen. “Door die thema’s

in de instellingen neer te leggen, kun je het daar agenderen. Het heeft effect op de Rigo- en Impuls-aanvragen en op de regionale samenwerking. “Overigens gelukkig maar,” voegt hij eraan toe, “want met nog een half jaar wachten hadden we het niet gered. Dan hadden we het verhaal van de tien kleine neger-tjes gehad waarvan de ene na de andere zou zijn afgevallen.” →

De programma's

Er zijn 16 arrangement gedreven programma's. Voor elk van deze programma's werkt een programmeerteam visies en thema's uit.

Het betreft de volgende thema's:

- Agrologistiek
- Biologische landbouw
- Gewasbescherming
- Ketenkennis
- Melkveehouderij
- MKB Food
- Tuinbouw
- Plattelandsontwikkeling
- Voedselveiligheid
- Dierenwelzijn
- Paardenhouderij
- Leren in/uit de praktijk
- Leren en werken Groen
- Ondernemerschap
- Groene Kennis voor overig onderwijs
- Internationalisering

Er zijn vooralsnog 7 benoemde programma's voor systeemontwikkeling.

Het betreft:

- Doorlopende leerlijnen
- Competentiegerichte toetsing en examinering
- Leren en begeleiden op maat
- Ontsluiten publieke kennis
- Groen Kennisnet
- Slim omgaan met ict
- Voorziening praktijkleren

Eigen keuzes

Over het model van de programmering van de Groene Kennis Coöperatie is geen discussie meer, constateert Naaijens.

Over de afzonderlijke thema's wel, maar dat mag van hem ook gerust. "Winst is dat we van het abstracte af zijn."

De rol van de programmeerteams is hierbij volgens de voorzitters van de beleids-groepen heel belangrijk. "Zij werken de thema's en visies uit en gaan van de the-

ma's na wat voor initiatieven bij de instellingen leven", licht Schaper toe. Volgens is het zaak dat er een goed programma komt en dat er geld van LNV voor beschikbaar komt. Schaper: "Belangrijke vraagstukken hierbij zijn: Komen de thema's goed uit de verf? Ontstaat er chemie in de teams? Raken de verschillende lagen in de instellingen hierbij betrokken? Dat vraagt om een netwerkachtige manier van besturen." Sterk punt volgens de bestuurders is dat het model echt coöperatief is. "De Groene Kennis Coöperatie is geen doel op zich maar bedoeld om de samenwerking tussen de instellingen te verbeteren", aldus Naaijens. "We houden elkaar niet vast in verplichte samenwerking," verduidelijkt Schaper, "er is geen sprake van gedwongen winkelnering. Je kunt aanhaken als je dat wilt. Instellingen kunnen hun eigen keuzes maken, inzetten op thema's die zij van strategisch belang achten voor hun instelling en andere thema's laten liggen. De verschillen tussen de instellingen worden daardoor heel duidelijk. Dat is een spannend proces." "Het gaat dus niet om structuren of macht", verduidelijkt Pellikaan. "Doel is dat mensen elkaar in de inhoud vinden en dat je met collega-instellingen aan tafel zit en rond zo'n thema een netwerk creëert."

Zoekproces

"De Groene Kennis Coöperatie is van de instellingen, van ons", benadrukken de drie bestuurders. Dat in het onderwijsveld een tijdlang het idee leefde dat de coöperatie van het ministerie van LNV is, verbaast hen niet. "Het was voor zowel de instellingen als het ministerie een zoekproces waarin alle partijen moesten wennen aan een nieuwe manier van werken", concludeert Schaper.

Naaijens hierover: "Instellingen moeten verantwoordelijkheid nemen en LNV moet ruimte bieden. Het ministerie draagt beleidsthema's aan en de leden van de Groene Kennis Coöperatie geven aan hoe zij dat uitwerken en uitvoeren. In de weg daarnaar gingen we regelmatig op elkaar stoel zitten en waren de rollen niet altijd scherp afgebakend. Maar daar moet je in zo'n zoekproces niet van schrikken. Ook niet als

het nog een keer vaker gebeurt. Soms heb je nog relikwieën uit het verleden die moeten uitdoven."

Bij de komende Rigo- en impuls-regeling moet blijken of die nieuwe werkwijze gaat lukken. Erica Schaper is hoopvol. "Ik ben ervan overtuigd dat dit voor LNV een manier van sturen oplevert die meer resultaten geeft. Voor ons biedt het de mogelijkheid om via die programma's op een gemakkelijke manier samen te werken. De optelsom van de projecten wordt daardoor groter."

Meer betrokkenheid

Dat de programmering van de Groene Kennis Coöperatie nu een stuk concreter wordt, betekent niet dat daarmee alles ideaal verloopt. "Er zijn instellingen die met meer overtuiging in dit proces zitten dan anderen", stelt Naaijens vast. Hij doelt daarmee ook op de matig bezochte ledenvergaderingen van de Groene Kennis Coöperatie. Ook de verhouding tussen AOC raad, de individuele aoc's en de Groene Kennis Coöperatie, behoeft volgens de drie bestuurders verbetering. Verbetering van communicatie en ruimte voor eigen inbreng verdienen volgens hen daarom bijzondere aandacht. Belangrijk daarbij is dat alle betrokkenen gaan inzien dat de Groene Kennis Coöperatie op de eerste plaats een samenwerking tussen instellingen is ten behoeve van uitwerking van rijksbeleid en niet een plaats voor uitvoering van rijksbeleid waar samenwerking voor geforceerd wordt. Een ander zorgpunt is de betrokkenheid vanuit het vmbo groen. Naaijens: "Hoe hoger in de onderwijskolom hoe gemakkelijker je mensen kunt vrijmaken voor inzet in de programmeerteams. In het mbo en nog in veel sterkere mate in het vmbo is dat lastig omdat de mensen vrijwel volledig in het onderwijsproces zitten." Ook dat ingestoken wordt op kenniscirculatie maakt het volgens hem extra lastig om vmbo-deelname te krijgen. Mogelijke oplossingen zijn volgens Pellikaan een ontwikkeltraject zoals het Groene Lab in het mbo en programma's voor maatschappelijke stages en groene kennis voor burgers. "In het vmbo groen gaat het om 23.000 leerlingen. Ik zou het heel erg jammer vinden als dit onderwijs de boot zou missen." □